

Detektor tegi häält. Kõrge heli andis märku, et madalal maa all on midagi kergmetallist. Ta aimas, mis see võiks olla. Mees kraapis jalgadega mulda ja avastas tühja õllepurgi. Kerkinud tolm ajas kurgu sügelema.

Ta kõndis veidi edasi, kohandas aparadi tundlikkust ja jätkas.

Ta lootis leida jälgi vanast Fresje lossist, mis legendi kohaselt olevat kunagi kusagil siin kaldal seisnud, kuid 17. sajandil viinud üleujutus selle kaasa. Lossil olevat olnud nii neitsitorn kui ka rauast tornid, kuid ta oleks rahul, kui leiaks kasvõi vana käsitsi sepistatud naela.

Ta võttis mõned lonksud vööül rippuvast pudelist ja jätkas.

Kuivanud mudal lebasid risti-rästi mõned puutükid. Need olid kaetud roheliste vetikatega ja osaliselt mädanenud.

Ta viibutas metallidetektoriga nende kohal. See ei andnud signaali.

Otsinguala tähistava kaljuserva ääres lebasid mõned uppunud triivpuutükid. Ta torkas detektori ühe halli palgi ja puujuure vahele. Seade andis kohe signaali, heli kerkis kiiresti ja langes järsult. Ekraan näitas, et tegemist on vase või mõne muu madala juhtivusega metalliga.

Ta pani detektori maha ja lükkas juure kõrvale. Väändunud juurte vahele oli takerdunud tuhmiks tõmbunud lant.

Detektori tugev signaal tekitas alati põnevust, kuid enamasti osutus leid prügiks. Kord oli ta leidnud Taani hõbemündi aastast 1642, kahešillingilise, mis pärines Christian IV ajast. See oli lebanud Stokkes põllu serval vana tee ääres.

Teisel korral oli ta leidnud hõbedast sõrmkübara, mis oli dateeritud 19. sajandi lõppu.

Ta jättis landi sinnapaika ja läks oma jälgi mööda tagasi, viibutades detektorit vaid seal, kuhu see enne polnud jõudnud. Päike kõrvetas turja. Särk kleepus higist.

Iga ringiga jõudis ta veele lähemale. Arvas, et tal on veel jäänud kolm käiku, kui detektor piiksatas. Näidik andis märku kullast.

Evert Hartingi pulss kiirenes. Ta ringitas detektorit, et leiukoht täpselt kindlaks teha. Helisignaal tõusis ja langes. Ekraan näitas, et ese on suhteliselt sügaval, umbes 20–30 sentimeetri sügavusel.

Tugevaim signaal tuli kitsast praost kuivas järvepõhjas. Ta märgistas koha detektoripea servaga, pani aparaadi maha, lükkas mütsi kuklasse ja pühkis otsmikult särgivarrukaga higi.

Vööl oli tal väike labidas. Ta haakis selle lahti, laskus põlvili ja kühveldas mõned labidatäied kõrvale, enne kui hakkas kuiva pinnast sõrmede vahel sõeluma. Seal oli väikseid kive ja taimede jäänuseid.

Ta teadis, et peab sügavamale kaevama, kuid töötas ettevaatlikult. Järk-järgult muutus muld niiskemaks ja tükilisemaks. Ta pani labida kõrvale ja võttis välja asukohamääraja. See piiksus ja vibreeris peos, kui ta selle augu põhja poole suunas. Leid tundus olevat äsja kaevatud augu servas.

Higi tikkus silma. Ta pilgutas silmi, haaras peotäie mulda ja pudistas lahti. Ei midagi. Ta proovis uuesti ja tundis, et sõrmed haakusid millegi külge. Kui ta käe üles tõstis, tuli kaasa niiditaoline ese. Kullast kett.

Ta kogus selle peopessa ja kallutas ühest käest teise, et mulda maha raputada.

Tegemist oli ehk 40 sentimeetri pikkuse peenikese kaelaketiga. Keti keskel oli ripats. Täht A. Keti kinnituse lähedal olid lülid kahjustatud, nagu oleks ehe katki rebitud.

Jahe tuulehoog kergitas õhku veidi tolmu. Evert Harting pigistas kuldketi pihku ja tõusis püsti. Üle järve libises süst. Teisel pool peegeldus mõnelt möödasõitvalt autolt päike ja Evert Hartingile tundus, et ta näeb järve ääres järsu kaljuserva all inimesi.

Ta seisis tükk aega ja silmitses neid, siis neelatas ja vaatas uuesti oma pihku. Avas selle aeglaselt.

Taolist kaelaketti oli ta näinud ainult ajalehepiltidel ja pealegi mitu aastat tagasi.

Tähe A ülaosas oli väike auk, kust kett oli läbi tõmmatud. Samamoodi käis kett läbi tähe paremast alanurgast, nii et see ripuks kandja kaelas veidi kaldu.

Ta hõõrus tähe pöidlaga puhtaks ja nokkis küünega ära veidi mustust keti küljes. Seejärel pistis ehte rinnataskusse ja lükkas mulla jalaga tagasi auku, mille oli kaevanud.

2

William Wisting järgis telefonitsi saadud juhiseid ja leidis õige teeotsa. Mõlemal pool teed seisid tihedalt lehtpuud. Läbi okste heitis päike looklevale kruusateele triibulisi varje.

Ei kulunud palju aega, kui teised juba nähtavale ilmusid. Autod seisid Farrise järve poole avanevas laias kurvis.

Kui ta kiiruse maha võttis, keerles auto ümber tolm. Tee ääres seisis Nils Hammer koos kahe noore patrullpolitseinikuga.

Wisting lükkas autouukse lahti ja astus välja. Selja taga tiksus mootor.

Hammer jõi pudelist vett.

„Ma arvasin, et tahad seda ise näha, enne kui midagi ette võetakse,“ ütles ta.

Patrullpolitseinikud tõmbusid veidi kõrvale. Wisting läks madala lattaia juurde ja vaatas üle selle. Kolmas politseinik seisis neist viis meetrit allpool. Kõik, mida vesi kunagi oli varjanud, oli nüüd nähtaval. Ta nägi vana külmkappi, pliiti, muruniidukit, roostes okastraadirulle, vanu katuseplekke, suvalist metallikola ja mootorratast.

„Sina esitasid teate kadunud sõiduki kohta,“ ütles Hammer. „LU 4813. Yamaha DT, 100 kuubikut.“

Kuivanud muda seest paistsid kolahunniku ümber jalajäljed. Keegi oli mootorratta juurde läinud ja numbrimärgi puhtaks pühkinud, kuid muidu näis kõik olevat puutumata.

Wisting pööras ringi ja vaatas tagasi teele, kust oli tulnud. Mootorratas oli kaldast umbes kuue meetri kaugusel. Kiirus pidi olema olnud nii suur, et sõitja ei suutnud kurvi välja võtta.

„Maaomanik pani seitse aastat tagasi üles lattaia,“ selgitas Hammer, „et takistada inimesi siia prügi viskamast. Tema teataski.“

Kroomitud väljalasketorult helkis päike.

„Seda kohta kutsutakse Hõikeks,“ jätkas Hammer. „Siin elanud inimesed tulid siia ja hõikasid praami, kui tahtsid üles Siljanisse sõita või alla linna minna.“

Ta osutas paari kinnituspoldi jäänustele kalju sees.

„Kuidas ma sinna alla saan?“ küsis Wisting.

Üks patrullpolitseinikest selgitas, kuidas nad ise olid laskunud mööda kuivanud ojasängi platoost paremal. Wisting lükkas kõrvale ühe oksa ja alustas ebaühtlast laskumist. Hammer järgnes.

Nõlv oli järsk. Wisting haaras pehmest oksast, mis teda esimestel meetritel tasakaalus hoidis. Viimasel löigul tuli lihtsalt kindel jalgealune leida.

Neid võttis vastu politseinik, kes oli juba alla jõudnud. See oli üks noortest suvistest asendajatest.

„Siin on ka seif,“ lausus politseinik ja osutas sellele.

Wisting tõstis käe ereda päikese eest kaitseks silme ette. Põhjamudasse oli poolenisti vajunud hall terasseif, mida osaliselt varjasid okastraat ja selle sisse takerdunud oks. Seifi kõrvalt turritas välja mõlkis kaitseraud ja teisi vanu autoosi ning mingi asi, mis näis olevat soojuskiirgur.

„Hea silm,“ ütles Wisting ja pani tähele, kuidas värske politseinik tunnustust hindas.

„Tõenäoliselt varastati ja visati siia, kui tühjaks sai,“ pakkus politseinik.

Wisting nõustus.

„Vaatame selle hiljem üle.“

Nad liikusid mootorratta poole. Päike oli halli järvepõhja kõvaks küpsetanud. Maa praksus jalge all, kui nad edasi läksid.

Ühel hetkel astus Wisting läbi rabeda mudakooriku. Jalg vajus põlveni sisse ja ta pidi pesumasina najale toetuma, et tasakaalu säilitada. Vesi imbus maasse ja täitis augu, kui ta oma jala välja tõmbas, kuid märjaks see polnud saanud.

Mootorratas lamas külili, esiratas kuivanud mutta mattunud. Seal oli ka mootorratta juht. Must nahktagi lebas osaliselt paagi ja lenkstangi peal. Sinised teksad oli lagunemas. Saapast turritasid välja mõned hallid kondid.

Wisting läks ringiga ja peatus mootorratta ees. Poole meetri kaugusel vedeles kiiver, visiir allpool, kuid selle avausest paistsid kahvatud lülid.

„Ta jäi kaduma enam-vähem täpselt kaheksa aastat tagasi,“ märkis Hammer.

Wisting noogutas ja ütles vaikselt endamisi selle inimese nime. *Morten Wendel.*

Kuusteist aastat vana. Elu, mis oli hävitatud ühe traagilise suvega.

„Mis sa arvad?“ küsis Hammer. „Õnnetus või tegi ta seda ise?“

„Ma ei tea,“ vastas Wisting. „Kõik asjaolud viitavad viimasele.“

Ta astus mootorrattale lähemale, kükitas maha ja tõstis jäiga nahktagi vasaku varruka üles. Lenkstangi käepidemel olid mõned luukillud segamini musta kummikinda jäänustega, nagu näis.

Hammer ohkas ja vandus siis valjult.

„Mis on?“ küsis noor politseinik, kes tema kõrval seisis.

„Teip,“ vastas Hammer.

Suvepraktikant ei saanud ikka veel aru.

„Ta teipis oma käe lenkstangi külge, et ta ei saaks ümber mõelda,“ selgitas Hammer. „Kui ta sõitma hakkas, polnud enam tagasiteed. Ta pidi koos mootorrattaga põhja minema.“

Paistis, et see mõte tekitas noores politseinikus ebamugavust.

„Teavitasin kriminaliste,“ ütles Hammer. „Nad on teel.“

Wisting ajas end püsti, pöördus veidi kõrvale ja vaatas üle järve. Lõunast lähenes süst. Aerutaja hoidis seda rütmiliste täpsete tõmmetega liikvel.

Kell oli 13.48. Oli esmaspäev, 13. juuli. Suvi oli alles poole peal.

Evert Harting nägi kahte tühja plastkanistrit, kui ta pakiruumi avas ja detektori välja võttis. Ta oli kavatsenud kanistrid veega täita, kui väljas käib, kuid see oli meelest läinud.

Ta jättis need sinna. Neil oli vett piisavalt, et homseni vastu pidada. See oli esimene kord, kui kaev oli kuivaks jäänud. Torudest kostis ainult õõnes heli. Alguses arvas ta, et elektripump on katki, kuid tundis kergendust, kui aru sai, et kaev oli lihtsalt tühjaks jäänud ja ta ei pea remondikulude pärast muretsema.

Ella istus katusega kaetud terrassil varjus ja lahendas ristsõna.

„Ma unustasin vee,“ lausus mees enne, kui naine jõudis küsida. „Siis toon, kui uuesti välja lähen.“

„Kas sa plaanid uuesti välja minna?“ küsis naine.

Evert raputas pead.

„Sellega kannatab homseni,“ ütles mees.

Ella naeratas talle.

„See sobib hästi,“ lausus naine. „Kas sa leidsid midagi?“

Evert Harting raputas pead. Ta oli kaelaketi auto kindlaekasse pannud.

„Ainult prahti,“ vastas ta.

Ta asetaski detektori selle kohale pingi alla ja ühendas laadimiskaabli.

„Lihalõigud tuleb täna ära grillida,“ ütles Ella. „Need on alates neljapäevast külmkapis olnud.“

„Kas sul on kõht tühi?“

„Ei, veel mitte.“

„Ma võin need hiljem ära teha.“

Evert heitis pilgu kellale ja vaatas termomeetrit terrassiposti varjupoolele. Pool kolm, 27 kraadi.

„Külmkapis on külma morssi,“ ütles Ella.

Evert Harting noogutas, läks tuppa ja kallaski endale klaasitäie. Klaasi välispinnale tekkisid veepiisad. Ta läks joogiga õue ja märkas, et Ella klaas on tühi.

„Maja sees, seitse tähte,“ ütles Ella pastapliiatsiga lõuaalust kratsides. „Algab s-i-s-iga.“

Evert Harting võttis lonksu ja vaatas üle lahe, kuhu metskitsed õhtuti jooma tulid.

Nad olid olnud abielus 38 aastat. Päevad olid sarnased, ka siin suvilas. Enamik asju oli juba öeldud. Mõnikord arvas ta, et ristsõna oli Ella viis vestlust alustada. Vahel naine tõenäoliselt teadis vastust, kuid küsis siiski, sest lahendussõna võis olla vihje millelegi, millest ta tahtis rääkida.

„Sissekäik,“ pakkus mees, ilma et oleks tähti lugenud.

„See ei ole maja sees,“ parandas Ella. „Alguses proovisin siseust, aga see ei sobi.“

Nad olid kohtunud tööl. Evert oli olnud juhtumimenetleja ja Ella töötanud raamatupidamises. Oli kummaline, et pensionäripõlves olid Ella peamiseks ajaviiteks muutunud ristsõnad, arvestades, et naine oli terve elu töötanud numbritega. Või äkki just sellepärast.

„Kas sa rääkisid Kjell-Torega tualetist?“ küsis Evert.

„Jah, ta vaatab selle üle, kui tuleb,“ vastas Ella.

Nad olid ostnud suvila Farrise järve ääres pärast pärandivaidlust Ella vanemate surma järel, kuid haldusega tegeles siiski tema vend.

„Välikemmerg töötab suurepäraselt,“ ütles Ella. „Vanasti meil ju muud polnudki.“

Evert Harting jõi morssi. Kjell-Tore oli see, kes paigaldas põletuskäimla. See oli vaid paar aastat vana ja töötas hästi, kuid nüüd ei läinud põleti enam tööle.

„Ta käis Flensburgis, liigub siia poole,“ jätkas Ella. „Ma palusin tal sulle Jägermeistrit ja neid vorste osta, mis nii head olid. Tal on autos ju külmik.“

„Tore.“

Kjell-Tore käis neil tavaliselt juuli keskpaiku. Nad veetsid mõned päevad koos, enne kui Ella ja Evert matkabussi laenasid ja paariks päevaks põhja sõitsid, samal ajal kui Kjell-Tore üksi suvilasse jäi.

Põhjaküljel lendas üle puulatvade laiade tiibadega lind ja liugles vee kohale. Ta lehvitas paar korda tiibu ja kadus siis teisele poole lahte puude taha.

„Siseasi,“ ütles Evert Harting ja jõi klaasi tühjaks.

Tundus, et Ella ei saanud aru, mida ta silmas peab.

„*Maja sees*,“ selgitas mees. „Et hoida midagi siseasjana.“

Ella silmitses ristsõna ja vedas pastapliiatsiga ettevaatlikult üle ruutude.

„See sobib,“ ütles ta.

Selles oli Evert osav. Tema oskus mitte takerduda kindlasse mõttemustrisse oli talle ministeeriumis palju kasu toonud. Alati alternatiivseid lahendusi ja vastuseid otsimas. Võib-olla just see mõtlemislaad viis mõtted rändama ka kuldketi puhul.

„Ma lähen istun natuke sees,“ ütles ta.

„Sellise palavusega?“

Evert Harting ei vastanud, vaid läks majja köögilaua juurde, kus oli tema sülearvuti. Ella järgnes talle, kallas endale morssi ja avas akna, et õhk liikuma pääseks.

Mees ootas, kuni ükski jäi, enne kui kirjutas kaks otsingusõna: *Annika ja kadunud*.

Esimeste otsingutulemuste hulgas olid Norra uudisteportaalid. Evert keris allapoole ja valis hoopis artikli Rootsi ajalehest *Aftonbladet*. Kadunud 14-aastase Annika Bengti foto täitis ekraani ülemise osa. Tema kahtlus leidis kinnitust. Annika kandis samasugust kaelaketti nagu see, mille ta oli leidnud. A-täht rippus Annika päevitunud naha vastas veidi allpool rangluud.

Artikkel oli neli aastat vana. Annika oli olnud kadunud viis päeva, kui see avaldati. Otsingud olid lõpetatud. Politseil polnud ühtegi vihjet.

Rootsi juhtivuuri oli pildil Göteborgi lähedal Bovikstrandi kämpingus, kus Annika oli kadumise ajal oma vanematega peatunud. See oli üks viimaseid temast tehtud fotosid. Seda oli kasutatud igas artiklis nii Rootsi, Norra kui ka Taani meedias. Tumeda tuka ja tumedate silmadega, mis naeratades kitsamaks muutusid, meenutas ta Annikat Pipi Pikksuka filmidest.

Oli ka teisi pilte, mille sõbrad olid postitanud ja mida laialdaselt jagati. Mitmed neist olid tema kooliajast Vetlandas, kuid enamik oli tehtud viimasel suvel Bovikstrandi kämpingus. Ühel pildil oli ta liiva sisse maetud, ainult pea paistis välja. See oli üks väheseid pilte, kus kaelaketti ei olnud näha.

Evert klõpsas pildid kinni ja leidis uuema artikli, mis pärines eelmisest suvest. Annika kadumine oli endiselt mõistatus. Kõik tema jäljed olid kadunud pärast seda, kui tüdruk vahetult enne südaööd oma sõprade seltskonnast rannas lahkus. Arusaamatuse tõttu ei teatatud tema kadumisest enne järgmist hommikut. Ta pidi ööbima kahe sõbraga kämpingus, kuid plaanis enne vanemate haagissuvilast läbi käia. Sõbrad arvasid, et ta muutis meelt, samal ajal kui vanemad uskusid, et ta magab turvaliselt kämpinguplatsi teises otsas.

Artiklis, mis oli kirjutatud kolm aastat hiljem, ei olnud enam kahtlust, et juhtum oli seotud kuriteoga.

Terrassil lülitas Ella raadio sisse. Kuulda oli liiklusaruannet ja siis muusikat.

Evert Harting naasis otsingulehele ja kombineeris Annika Bengti nime sõnaga *kaelakett*. Välja tulid vaid artiklid, kus tähega kaelaketti mainiti Annika kirjelduse osana, kuid ei öeldud midagi selle ostukoha või päritolu kohta.

Seda nimetati tähekaelaketiks. Neid oli erinevat tüüpi. See, mille Evert leidnud oli, kandis nimetust „kollasest kullast kett küljele rippuva initsiaaliga“. Ta leidis ühe Norra veebipoe, kus müüdi täpselt sama tüüpi kaelakette, nagu oli kandnud Annika. Seda kirjeldati kui isikupärast asümmeetrilise stiiliga ehed ja see maksis vähem, kui ta oli oodanud – natuke alla kolme tuhande krooni keti ja ripatsi eest.

Tuhanded kliendid on selle ostuga rahule jäänud, kiitles veebipood. Evert püüdis hinnata, kui paljudest taolistest kaelakettidest võib juttu olla. Naisi on pool Norra elanikkonnast. Ta ei suutnud ette kujutada, et Ella sellist ketti kannaks, abikaasa oli selleks liiga vana. Ta ümardas numbri kahe miljonini, jättes välja nii kõige vanemad kui ka nooremad. Norra tähestikus

on kakskümmend üheksa tähte, kuid mitte kõik ei ole võrd-
selt levinud. Kui ta jagas kaks miljonit kahekümnega, sai ta
sada tuhat potentsiaalset ostjat. Sama kaelaketi ostab ilmselt
sajast üks, mitte rohkem. See on nagu tänaval kõndimine: sa
peaksid tõenäoliselt mööduma rohkem kui sajast naisest, enne
kui näeksid kedagi, kes kannab sama riideeset mida keegi teine,
kellest sa juba möödunud oled.

Sajast üks.

Tuhat tähekaelaketti müüdnud Norras. Võib-olla kaks korda
rohkem Rootsis.

Kui paljud neist võisid oma kaelakee kaotanud olla?

Tõenäosus hakkas tunduma väike. Ta sulges aeglaselt süle-
arvuti kaane. See oli lihtsalt mõttemäng. Ta ei jõua sellega
kuhugi. Pealegi pole kindel, et see on midagi, mida ta peaks
edasi uurima.

Korraga seisis toas Ella. Arvuti ees oli aeg kiiresti möödunud.
Peaaegu kaks tundi.

„Meil on veel kartulisalatit, eks?“ küsis naine ja avas külmkapi.
Evert tõusis püsti.

„Ma panen grilli käima,“ ütles ta, kuid viivitas, mõtted mujal
rändamas.

Oleks pidanud selle tähekaelaketi tagasi viskama sinna, kust
see tulnud oli – veelgi sügavamale vette.